



GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2025

Chișinău

Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Belgiei pentru realizarea Proiectului „Aprovizionarea descentralizată cu apă potabilă pentru Moldova”, întocmit la Chișinău la 23 iunie 2025

În temeiul art. 14 alin. (4) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 24-26, art. 137), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Belgiei pentru realizarea Proiectului „Aprovizionarea descentralizată cu apă potabilă pentru Moldova”, întocmit la Chișinău la 23 iunie 2025.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe

Mihail POPȘOI

Viceprim-ministru,
ministrul infrastructurii
și dezvoltării regionale

Vladimir BOLEA

Ministrul finanțelor

Victoria Belous

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**L E G E****pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Belgiei pentru realizarea Proiectului „Aprovizionarea descentralizată cu apă potabilă pentru Moldova”**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Se ratifică Acordul de împrumut dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Belgiei pentru realizarea Proiectului „Aprovizionarea descentralizată cu apă potabilă pentru Moldova”, întocmit la Chișinău la 23 iunie 2025.

Art. 2. – Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor Acordului menționat.

Art. 3. – Ministerul Afacerilor Externe va notifica Părții belgiene ratificarea Acordului nominalizat.

Art. 4. – (1) Prin derogare de la prevederile Codului fiscal nr. 1163/1997, ale Codului vamal nr. 95/2021 și ale Legii nr. 172/2014 privind aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor, importul de mărfuri și/sau de servicii destinate pentru implementarea Acordului de împrumut dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Belgiei pentru realizarea Proiectului „Aprovizionarea descentralizată cu apă potabilă pentru Moldova” se scutește de TVA fără drept de deducere, de accize și de taxa vamală, iar livrările de mărfuri și/sau de servicii destinate pentru implementarea Acordului numit se scutesc de TVA cu drept de deducere și de accize.

(2) Modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale respective se stabilește de către Guvern.

Art. 5. – Prin derogare de la prevederile art. 56 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

**Argumentarea oportunității
ratificării Acordului de împrumut între Guvernul Republicii Moldova și
Guvernul Regatului Belgiei pentru realizarea Proiectului „Aprovizionarea
descentralizată cu apă potabilă pentru Moldova”**

A.Descrierea tratatului

1. Informații generale

Părțile la Acordul de împrumut între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Belgiei pentru realizarea Proiectului „Aprovizionarea descentralizată cu apă potabilă pentru Moldova” sunt Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Belgiei.

Acordul de împrumut este un tratat bilateral, care se încheie la nivel interguvernamental.

Acordul de împrumut este constituit din titlu, preambul, dispozitiv, clauze finale și o anexă fiind structurat în 13 articole.

2. Informații privind conținutul tratatului.

Acordul de împrumut are ca obiect alocarea unui împrumut în valoare de 12.000.000 euro (douăsprezece milioane euro) pentru implementarea Proiectului „Alimentarea descentralizată cu apă potabilă pentru Moldova”, urmând a fi asigurată furnizarea de apă potabilă curată și sigură pentru cel puțin 55.000 de locuitori din localitățile moldovenești, prin instalarea a 85 de sisteme de chioșcuri de apă BOSAQ.

Obiectivul general în constituie asigurarea graduală a accesului la apă sigură pentru populația din zona rurală a Republicii Moldova, contribuind astfel la îmbunătățirea sănătății, demnității și calității vieții și la dezvoltarea economică a țării.

Acordul de împrumut nu vizează implementarea sau amendarea altor tratate în vigoare.

Durata disponibilității asistenței financiare conform Acordului de împrumut este de cinci (5) ani de la data intrării sale în vigoare. Partea din asistența financiară care nu a fost plătită până la sfârșitul acestei perioade va fi considerată anulată. Cu toate acestea, în cazul în care proiectul se află încă în faza de punere în aplicare după perioada de cinci ani și există încă facturi care trebuie plătite, acestea pot fi plătite după o decizie a Guvernului Regatului Belgiei pentru o perioadă suplimentară de trei (3) ani.

Perioada de rambursare a împrumutului, conform Acordului de împrumut este de 30 de ani, inclusiv cu o perioadă de grație de 10 ani în care nu se plătește dobândă. Rata dobânzii este de 1,5 % la soldul datorat din sumele debursate.

Acordul poate fi amendat în scris, de comun acord al părților, prin încheierea protocoalelor adiționale, care vor constitui parte integrantă a acestuia. Protocoalele în discuție vor intra în vigoare la data recepționării prin canale diplomatice a notificării scrise prin care Guvernul Republicii Moldova informează despre îndeplinirea procedurilor interne necesare pentru intrarea în vigoare a acestora.

B. Analiza de impact

1. Informații generale.

În contextul necesității implementării de către Guvernul Republicii Moldova a politicilor în domeniul apă și sanitație, care presupune mobilizarea resurselor financiare necesare în acest scop, în urma conlucrării și dialogului purtat cu Partenerii de Dezvoltare, a fost elaborată propunerea de proiect „Aprovizionarea descentralizată cu apă potabilă pentru Moldova”.

Acordul de împrumut se bazează pe demersul expediat Guvernului Regatului Belgiei de către Guvernul Republicii Moldova din 18.07.2023.

În Moldova, o parte substanțială a populației rurale are acces inadecvat la apă curată. Conform ultimelor date ale Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova, circa 20% din populația rurală nu are acces la apă curată și facilități sanitare. Zonele urbane se confruntă, de asemenea, cu provocări, aproximativ 10% dintre locuitori neavând acces fiabil la produse potabile curate. Disparitățile dintre regiunile rurale și cele urbane evidențiază nevoia urgentă de îmbunătățire a infrastructurii și de investiții semnificative în sistemele de alimentare cu apă.

Accesul la apă curată s-a îmbunătățit de-a lungul anilor, aproximativ 85% din populația rurală având acum acces la surse îmbunătățite de apă potabilă, potrivit Băncii Mondiale. Cu toate acestea, disparitățile persistă, deoarece multe zone rurale se bazează încă pe puțuri de mică adâncime care necesită adesea fierbere înainte de utilizare. Doar aproximativ o treime din moldovenii din mediul rural au acces la apă potabilă, ceea ce subliniază necesitatea dezvoltării extinse a infrastructurii și a investițiilor în sisteme moderne de alimentare cu apă.

Zonele rurale se confruntă adesea și cu probleme de calitate a apei din cauza dependenței de puțuri de mică adâncime. Gestionarea durabilă a apei este crucială datorită variabilității sezoniere și provocărilor legate de contaminare.

Principalele drepturi și obligațiuni ale părților sunt stipulate în articolele 1-4 din Acord, conform cărora Guvernul Belgiei va acorda Guvernului Republicii Moldova un împrumut în valoare maximă de 12.000.000 euro (douăsprezece milioane euro) cu o rată a dobânzii de 1,5%, pentru o perioadă de 30 ani, inclusiv 10 ani perioadă de grație. Guvernul Republicii Moldova va rambursa Guvernului Belgiei împrumutul acordat în

conformitate cu prevederile Acordului în douăzeci (20) de rate anuale. De asemenea, Guvernul Republicii Moldova va achita dobânzi la o rată de 1,5% din soldul datorat al sumelor acordate. Asistența acordată de către Guvernul Belgian va fi utilizată în întregime și exclusiv de către Guvernul Republicii Moldova pentru aprovizionarea descentralizată cu apă potabilă.

Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Belgian vor depune toate eforturile necesare pentru a soluționa pe cale amiabilă orice dispută care apare între ele și care are legătură cu interpretarea sau punerea în aplicare a Acordului. În cazul în care negocierile nu reușesc să ajungă la un acord satisfăcător între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Belgian și, prin urmare, se constată o încălcare a Acordului, părțile pot denunța Acordul, cu condiția ca ambele să își onoreze angajamentele deja asumate.

2. Aspectul politic, cultural și social.

Necesitatea semnării Acordului de împrumut se bazează pe un efort de colaborare și intensificare a relațiilor bilaterale, între Republica Moldova și Regatul Belgiei, cu scopul principal de a îmbunătăți accesul la apă potabilă curată în zonele rurale ale Moldovei.

Această inițiativă a apărut dintr-o recunoaștere comună a provocărilor semnificative legate de alimentarea cu apă și calitatea apei cu care se confruntă multe comunități rurale. Importanța relației bilaterale dintre Republica Moldova și Regatul Belgiei a fost, de asemenea, un factor major pentru inițierea acestui Acord, în contextul eforturilor de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană, pentru care colaborarea bilaterală între statele membre ale UE este importantă.

Ca urmare a implementării Acordului de împrumut, se va asigura furnizarea de apă potabilă curată și sigură prin instalarea a 85 de sisteme de chioșcuri de apă BOSAQ în satele moldovenesti, deservind cel puțin 55.000 de persoane.

Suplimentar, menționăm că, prevederile Acordului de împrumut nu contravin politicii externe a Republicii Moldova. Pe plan bilateral, Acordul de împrumut are la bază principiul reciprocității și corespunde intereselor Părților.

Proiectul Acordului de împrumut a fost avizat de: Cancelaria de Stat, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Justiției, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Mediului, Ministerul Energiei, Ministerul Sănătății/Agenția Națională pentru Sănătate Publică și inclusiv de Comisia Politică Externă și Integrare Europeană din Parlamentul Republicii Moldova.

3. Aspectul economic și de mediu.

Acordul de împrumut nu conține prevederi, care ar avea repercusiuni negative asupra economiei Republicii Moldova sau asupra mediului.

Subsecvent, în urma implementării Acordului de împrumut, urmează a fi asigurată furnizarea de apă potabilă curată și sigură prin instalarea a 85 de sisteme de chioșcuri de apă BOSAQ în satele moldovenești, deserving cel puțin 55.000 de persoane.

Or, în Moldova, o parte substanțială a populației rurale are acces inadecvat la apă curată. Conform ultimelor date ale Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova, circa 20% din populația rurală nu are acces la apă curată și facilități sanitare. Zonele urbane se confruntă, de asemenea, cu provocări, aproximativ 10% dintre locuitori neavând acces fiabil la produse potabile curate. Disparitățile dintre regiunile rurale și cele urbane evidențiază nevoia urgentă de îmbunătățire a infrastructurii și de investiții semnificative în sistemele de alimentare cu apă.

Caracteristicile sistemului de chioșcuri de apă BOSAQ includ:

- Bariere microbiologice duble: oferă o protecție robustă împotriva contaminanților, asigurând apă potabilă sigură;
- Design modular și scalabil: facilitează personalizarea și scalabilitatea pentru a satisface diverse nevoi ale comunității;
- Conformitate cu standardele UE: asigură că calitatea apei îndeplinește standardele europene stricte.

Chioșcurile BOSAQ sunt instalații robuste și modulare de tratare a apei potabile, cu o capacitate de producere a apei potabile de 500 L/h. Această producție ridicată îndeplinește cerințele comunităților, menținând în același timp calitatea și fiabilitatea.

Este important să se evalueze costurile operaționale ale unui sistem de chioșc de apă. După proiect, sistemele trebuie întreținute și operate pentru a avea aprovizionare continuă cu apă potabilă pe termen lung către sate. Costurile operaționale vor determina tariful de apă impus consumatorilor de apă pentru a permite operatorului local al sistemelor chioșcurilor de apă să găzduiască serviciul și operarea.

Costul operațional preconizat și tariful concurent pentru apă pentru acoperirea costului operațional sunt prezentate în tabelul de mai jos.

	BOSAQ Chioșcul	
Costul operational per kiosk*	4.103 – 4.700	€/an/kiosk
Consumul estimat de apă	1.095	m³/an/kiosk
Pretul per litru pentru acoperirea costurilor operationale	3,75 – 4,29	€/m³
	71,6 – 82,0	Lei/m³
	4.103 – 4.700	

***Inclus în costurile operationale:**

- Monitorizare la distanță pentru urmărirea alarmelor și funcționarea generală
- Vizite de întreținere standard pe an: curățare (CIP) și inspecția instalației (curățare, starea materialului și a componentelor, clădirea, împrejurimile, panourile solare, ...)
- Apa de intrare la 12,22 Lei/m³ și randamentul kioskului de 75%
- Consumabile, înlocuiri de filtre
- Evacuarea apelor uzate la 0 – 30 Lei/m³ și randamentul chioșcurilor de 75% (sursa: site-ul ANRE)

***Nu este inclus în costurile operationale:**

- Piese de schimb critice pentru uzura normală: întreținere la pompe, senzori, supape, membrane, componente electrice, dezinfectare,...
- Analize de calitate a apei
- Consum de energie electrică
- Întreținere nerenunțată, materiale și piese de schimb non-critice

Pentru volumul de consum de apă la chioșc, a fost utilizată o valoare bazată pe volumele reale de consum la chioșcul Copceac, folosind astfel date de consum reprezentative. Se observă că costul apei potabile al chioșcului de apă BOSAQ este mai mic în comparație cu sistemele de chioșcuri existente, cum ar fi chioșcul Copceac, aducând astfel valoare economică pieței moldovenești a chioșcurilor de apă.



	BOSAQ Chioșc	Copceac Chioșc
Consum de apă (L/zi/kiosk)	3000	3889
Cost operational (€/an)	4.103 € - 4.700 € *	7.667 €
Costul apei potabile (€/m³)	3,75 € - 4,29 €	5,48 €
	71,6 MDL – 82,0 MDL	104,6 MDL

*: *: Pentru deversarea de apă uzată, s-a folosit o tarifată de 0 – 30 Lei/m³ (sursa: site-ul ANRE)

Pe cale de consecință, urmare a implementării Acordului de împrumut, se reliefează următoarele beneficii:

- beneficii pentru sănătate:

✓ apa curată contribuie la o sănătate generală mai bună și la o speranță de viață mai lungă;

✓ instalarea sistemelor de chioșcuri de apă BOSAQ va reduce incidența bolilor transmise prin apă, cum ar fi diareea, hepatita A și febra tifoidă., îmbunătățind direct sănătatea publică; o mare parte a populației rurale din Republica Moldova nu are acces la apă potabilă curată și sigură, ceea ce duce la o prevalență mai mare a acestor boli;

✓ cu mai puțini oameni care contractează boli transmise prin intermediul apei, povara asupra sistemului de sănătate va scădea. Acest lucru va elibera resurse pentru alte priorități de sănătate și va reduce cheltuielile pentru familii, în special pentru cei din zonele rurale care ar putea avea dificultăți cu accesul la servicii medicale;

✓ apa sigură și de calitate este esențială pentru prepararea și consumul alimentelor. Accesul la apă purificată va asigura că alimentele consumate de aceste comunități nu conțin contaminanți, susținând rezultate nutriționale mai bune;

➤ beneficii sociale și economice:

✓ populația mai sănătoasă este mai productivă. Cu mai puține zile pierdute din cauza bolilor transmise prin intermediul apei, indivizii pot activa mai constant, contribuind la creșterea veniturilor gospodăriilor și la creșterea economică generală în aceste zone rurale;

✓ copiii care nu sunt frecvent bolnavi sunt mai predispuși să meargă la școală în mod regulat, ceea ce duce la rezultate educaționale mai bune. Acest lucru poate avea un impact pozitiv pe termen lung asupra statutului socio-economic al comunităților rurale;

✓ zonele rurale din Republica Moldova sunt adesea dezavantajate în comparație cu centrele urbane în ceea ce privește accesul la servicii de bază, inclusiv apă curată. Implementarea cu succes a acestui Acord de împrumut, poate ajuta la reducerea decalajului, promovând o dezvoltare mai echitabilă în întreaga țară;

✓ introducerea sistemelor de chioșcuri de apă poate fi cuplată cu programe de educație comunitară privind igiena și conservarea apei, ceea ce duce la o populație rurală mai informată și mai responsabilă;

➤ beneficii pentru mediu și sustenabilitate:

✓ sistemele de chioșcuri de apă BOSAQ încurajează utilizarea recipientelor reîncărcabile, mai degrabă decât a sticlelor de plastic de unică folosință, respectiv va exista o reducere semnificativă a deșeurilor de plastic, contribuind la sustenabilitatea mediului;

✓ sistemele de chioșcuri de apă sunt concepute pentru a încuraja utilizarea eficientă a apei, asigurându-se că această resursă vitală este gestionată în mod durabil.

4. Aspectul normativ.

Acordul de împrumut este compatibil cu prevederile Constituției Republicii Moldova și nu contravine acesteia.

Acordul de împrumut este compatibil cu Carta ONU și cu angajamentele Republicii Moldova asumate la nivel internațional și regional.

Acordul de împrumut este compatibil cu legislația Uniunii Europene.

Nu există acte normative interne, care necesită a fi aduse în concordanță cu prevederile Acordului de împrumut.

Acordul de împrumut nu necesită existența unui plan de acțiuni privind asigurarea compatibilității acestuia.

De asemenea, remarcăm că propunerea de proiect *Alimentarea descentralizată cu apă potabilă pentru Moldova* a fost examinată și aprobată în cadrul ședinței Comitetului Interministerial pentru Planificare Strategică din 29 noiembrie 2024.

5. Aspectul instituțional și organizatoric.

Aplicarea prevederilor Acordului de împrumut nu necesită întreprinderea măsurilor suplimentare privind înființarea unor instituții noi sau reorganizarea celor existente.

Conform prevederilor Acordului de împrumut Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este desemnat în calitate de semnatar al acestui Acord. Totodată, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale urmează să asigure măsurile tehnice și financiare necesare executării prevederilor Acordului, fiind responsabil de aprobarea cheltuielilor care pot fi atribuite împrumutului acordat.

Subsecvent, clientul public, conform Acordului de împrumut este desemnat Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, care va asigura prin intermediul Agențiilor de Dezvoltare Regională supravegherea implementării eficiente a proiectului.

Implementarea Acordului de împrumut nu prevede existența unui plan de acțiuni instituțional și interinstituțional privind asigurarea măsurilor organizatorice.

6. Aspectul financiar.

Acordul de împrumut prevede alocarea unui împrumut în valoare de 12.000.000 euro (douăsprezece milioane euro) pentru alimentarea descentralizată cu apă potabilă, urmând a fi asigurată furnizarea de apă potabilă curată și sigură pentru cel puțin 55.000

de locuitori din satele moldovenești, prin instalarea a 85 de sisteme de chioșcuri de apă BOSAQ.

Beneficiar al mijloacelor financiare respective este Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Durata disponibilității asistenței financiare conform Acordului de împrumut este de cinci (5) ani de la data intrării sale în vigoare. Partea din asistența financiară care nu a fost plătită până la sfârșitul acestei perioade va fi considerată anulată. Cu toate acestea, în cazul în care proiectul se află încă în faza de punere în aplicare după perioada de cinci ani și există încă facturi care trebuie plătite, acestea pot fi plătite după o decizie a Guvernului Regatului Belgiei pentru o perioadă suplimentară de trei (3) ani.

Perioada de rambursare a împrumutului, conform Acordului de împrumut este de 30 de ani, inclusiv cu o perioadă de grație de 10 ani în care nu se plătește dobândă. Rata dobânzii este de 1,5 % la soldul datorat din sumele debursate conform Acordului de împrumut.

De asemenea, Acordul de împrumut stabilește necesitatea scutirii de taxe și impozite a bunurilor și echipamentelor, lucrărilor și serviciilor procurare din mijloacele financiare împrumutate.

Costurile investiționale formate în urma achiziționării de bunuri, servicii, construcții, reconstrucții sau îmbunătățirii acestora din contul împrumutului ce urmează a fi acordat conform Acordului vor fi transmise beneficiarilor finali (APL) cu titlu gratuit, reieșind din capacitățile financiare reduse ale APL.

Astfel, împrumutul nu va fi recreditat către beneficiarii finali.

7. Aspectul temporar.

Acordul de împrumut urmează să intre în vigoare la data recepționării prin canale diplomatice a ultimei notificări scrise prin care Părțile contractante - Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Belgiei - se informează reciproc că procedurile lor interne necesare pentru intrarea în vigoare a Acordului au fost îndeplinite. Prezentul Acord rămâne valabil până la îndeplinirea tuturor obligațiilor care decurg din acesta de către Părțile Acordului.

Acordul de împrumut urmează a fi ratificat de Parlamentul Republicii Moldova. Acordul de împrumut nu este necesar de aplicat provizoriu.

C. Analiza oportunității ratificării.

Acordul de împrumut a fost semnat la Chișinău la 23 iunie 2025 de către Viceprim-ministru, ministrul infrastructurii și dezvoltării regionale, Domnul Vladimir BOLEA, reprezentant al Guvernului Republicii Moldova și Ambasadorul Regatului

Belgiei în Republica Moldova, Domnul Evert MARÉCHAL, reprezentant al Guvernului Regatului Belgiei.

Prezentul Acordul va intra în vigoare după îndeplinirea procedurilor interne necesare și anume, ratificarea de către Parlamentul Republicii Moldova și informarea Partii belgiene despre îndeplinirea procedurilor interne necesare pentru intrarea în vigoare a Acordului.

Privitor la formularea rezervelor, se comunică faptul că nu este necesară încheierea prezentului tratat cu careva rezerve.

Acordul de împrumut nu prevede necesitatea ajustării cadrului juridic existent la prevederile acestuia.

Ținând cont de faptul că Acordul este un acord de împrumut contractat numele Guvernului Republicii Moldova și simultan necesită a fi îndeplinite procedurile interne de după semnarea acestuia, se transmite spre promovare setul de materiale necesar aprobării proiectului de lege pentru ratificarea Acordului menționat.

Secretar de stat

Corneliu CIRIMPEI